

HAĆCIA Ewa¹

Analiza popytu na przewozy turystyczne w regionach nadmorskich w Polsce

Słowa kluczowe
przewozy turystyczne, regiony nadmorskie,
popyt, ruch turystyczny zagraniczny przyjazdowy

Streszczenie

Celem publikacji jest analiza i ocena popytu na przewozy turystyczne w regionach nadmorskich w Polsce. Scharakteryzowano zapotrzebowanie na tego typu przewozy ze szczególnym uwzględnieniem ruchu turystycznego zagranicznego przyjazdowego. Wskazano środki transportu, na które generowany jest popyt w dwóch polskich województwach nadmorskich. Funkcja turystyczna tych regionów kształtuje zapotrzebowanie na określonego typu przewozy, realizowane na rzecz turystów.

Publikacja zawiera wyniki badań prowadzonych w ramach projektu badawczego własnego pt.: „Portowe centra logistyczne jako stymulanty rozwoju portów, miast portowych i regionów nadmorskich. Badanie, modelowanie, koncepcja lokalizacji, eksploatacji i zarządzania”, realizowanego pod kierunkiem Cz. Christowej w Akademii Morskiej w Szczecinie, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki w latach 2011 – 2012.

ANALYSIS OF DEMAND FOR TOURIST TRANSPORT IN COASTAL REGIONS IN POLAND

Abstract

The main aim of the publication is to analyse and assess demand for tourist transport in coastal regions in Poland. Particular attention has been paid to the income foreign tourist traffic. Demand for this transport has been characterised.

The publication presents the results of research led by Czesława Christowa, under a research project titled “Port logistics centres as a stimulant for the development of ports, port cities and coastal regions. The research on, modeling, concept of location, operation and management”, financed by the National Science Centre in the years 2011 – 2012.

1. WSTĘP

Usługi transportowe należą do podstawowych usług turystycznych. Uprawianie turystyki jest bezpośrednio związane z transportem, który umożliwia turystom dotarcie do miejsca docelowego oraz poruszanie się w obrębie odwiedzanego regionu. Dodatkowo odbywanie podróży niektórymi środkami transportu jest traktowane jako atrakcja, np. rejs statkiem wycieczkowym, kolejką wąskotorową, tramwajem zabytkowym itp. Usługi transportowe są uważane za dynamiczny czynnik kształtowania ruchu turystycznego i jego obsługi [3, s. 291 – 292]. Ale również działa to w drugą stronę, atrakcyjny turystycznie region przyciąga turystów i tym samym generuje zapotrzebowanie na przewozy w danym kierunku. Bez usług transportowych nie jest też możliwy rozwój turystyki, przy czym popyt na świadczenia transportu turystycznego pobudza wzrost ich podaży. Istotny jest również wpływ podaży usług transportu na popyt [3, s. 227].

2. METODY BADAŃ

Publikacja jest wynikiem przeprowadzonych badań, w ramach których zastosowano elementy procedury badawczej typu diagnostycznego, umożliwiającej ustalenie stanu obecnego. Przeprowadzono analizę porównawczą i ocenę popytu na przewozy turystyczne w dwóch polskich województwach nadmorskich (zachodniopomorskim i pomorskim) w latach 2001 – 2010 na podstawie danych statystycznych, pochodzących z opracowań Głównego Urzędu Statystycznego oraz Instytutu Turystyki Sp. z o.o. w Warszawie.

3. RUCH TURYSTYCZNY W WOJEWÓDZTWACH ZACHODNIOPOMORSKIM I POMORSKIM W LATACH 2001 – 2010

Wielkość ruchu turystycznego ma swoje bezpośrednie odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających z obiektów noclegowych oraz liczbie udzielonych noclegów. Porównanie tych wielkości w województwach zachodniopomorskim i pomorskim w 2001 i 2010 r. z wyszczególnieniem turystów zagranicznych przedstawiono w tabeli 1. W obu województwach w 2010 r. nastąpił wzrost liczby turystów i udzielonych im noclegów w stosunku do 2001 r. Największy, bo o aż 94,62% w województwie zachodniopomorskim pod względem liczby udzielonych noclegów turystom zagranicznym. Najliczniejszą grupę turystów zagranicznych nocujących w obiektach na terenie województwa

¹ Akademia Morska w Szczecinie, Wydział Inżynieryjno-Ekonomiczny Transportu, Instytut Zarządzania Transportem, Zakład Organizacji i Zarządzania, e-mail: ehacia@op.pl

zachodniopomorskiego stanowią najbliżsi zachodni sąsiedzi – Niemcy, których jest więcej. Jednocześnie korzystają z większej liczby noclegów.

Tab. 1. Porównanie liczby turystów oraz udzielonych im noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania w województwach zachodniopomorskim i pomorskim w 2001 i 2010 r.

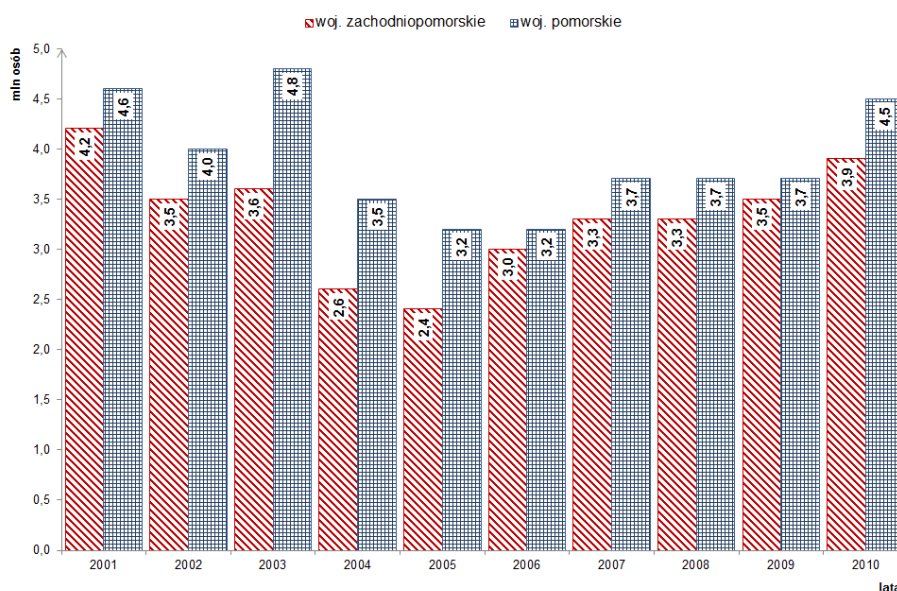
Wyszczególnienie	2001 r.		2010 r.		Zmiana 2010/2001 r.	
	woj. zachodniopomorskie	woj. pomorskie	woj. zachodniopomorskie	woj. pomorskie	woj. zachodniopomorskie	woj. pomorskie
Liczba turystów ogółem korzystających z noclegów	1 366 900	1 224 900	1 746 810	1 628 830	+27,79%	+32,98%
Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów	276 000	234 900	377 939	259 906	+36,93%	+10,65%
Liczba udzielonych noclegów ogółem	8 813 700	5 351 100	9 445 058	5 653 001	+7,16%	+5,64%
Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym	1 031 800	570 600	2 008 067	640 116	+94,62%	+12,18%

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [9, 10, 11]

Do ważnych czynników rozwoju funkcji turystycznej regionów nadmorskich można zaliczyć ruch turystyczny krajowy oraz zagraniczny przyjazdowy, czyli przyjazdy turystów krajowych i zagranicznych do miejscowości położonych na terenie badanego obszaru z co najmniej jednym noclegiem.

Przyjazdy turystów krajowych do miejscowości położonych na terenie województw zachodniopomorskiego i pomorskiego w latach 2001 – 2010 przedstawiono na rysunkach 1 – 3. Przyjazdy podzielono na długookresowe (co najmniej 5 dni), których dotyczy rysunek 2 oraz krótkookresowe (2 – 4 dni) – rysunek 3.

We wszystkich badanych latach do województwa pomorskiego przyjeżdżało więcej turystów krajowych niż do drugiego z polskich regionów nadmorskich. Zależność tę zaobserwowano zarówno pod względem przyjazdów ogółem, jak i długookresowych oraz krótkookresowych. W 2010 r. nastąpił spadek liczby turystów krajowych przyjeżdżających do województwa pomorskiego w stosunku do 2001 r. o 2,17% w przypadku przyjazdów ogółem, 16,67% krótkookresowych, natomiast wzrost o 13,64% długookresowych. W latach 2004 – 2006 pojawił się znaczny spadek liczby turystów z aż 4,8 mln w 2003 r. do 3,2 mln w 2006 r., a potem nastąpił wzrost do 4,5 mln w 2010 r., czyli prawie do poziomu z początku badanego okresu. Pod względem przyjazdów długookresowych najmniej turystów było w 2004 r. – 1,8 mln, a krótkookresowych w 2006 r. – 1 mln. Najwięcej turystów na dłużej przyjechało w 2010 r. – 2,5 mln, a na krócej w 2003 r. – 2,5 mln.

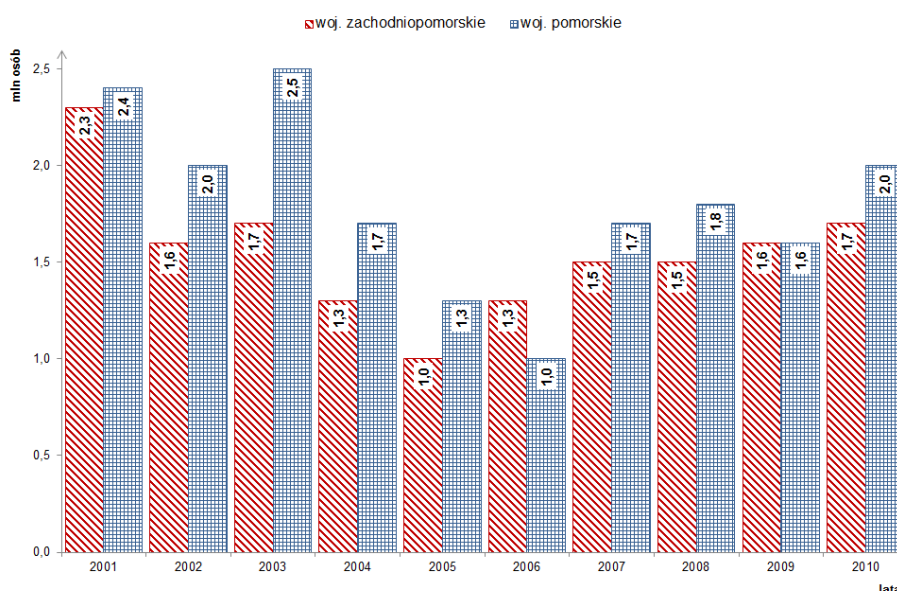

Rys. 1. Przyjazdy turystów krajowych do miejscowości położonych na terenie województw zachodniopomorskiego i pomorskiego w latach 2001 – 2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [6, 9]

Rys. 2. Przyjazdy długookresowe turystów krajowych do miejscowości położonych na terenie województw zachodniopomorskiego i pomorskiego w latach 2001 – 2010
 Źródło: opracowanie własne na podstawie: [6, 9]

Rys. 3. Przyjazdy krótkookresowe turystów krajowych do miejscowości położonych na terenie województw zachodniopomorskiego i pomorskiego w latach 2001 – 2010
 Źródło: opracowanie własne na podstawie: [6, 9]

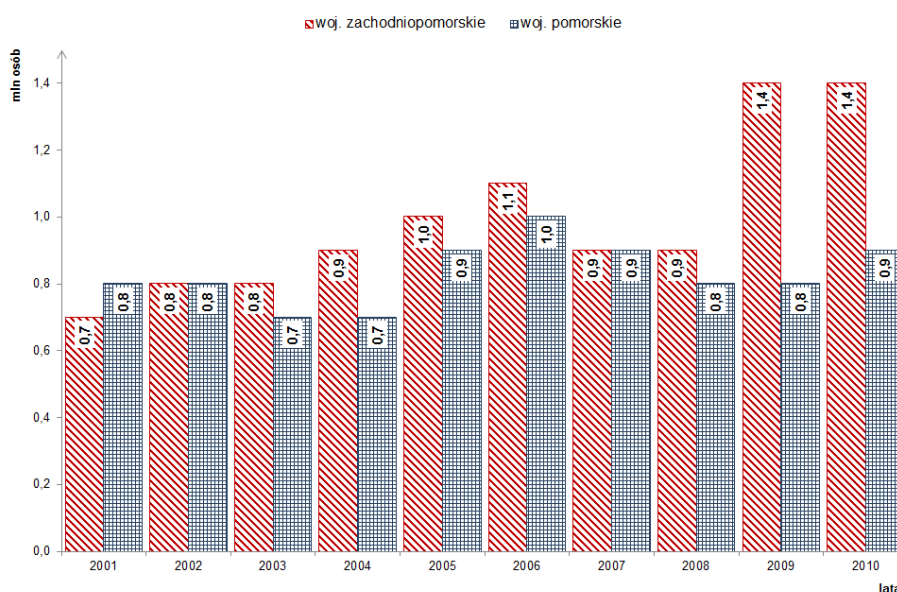
Podobne tendencje zaobserwowano w województwie zachodniopomorskim. W 2010 r. nastąpił spadek liczby przyjeżdżających turystów krajowych w stosunku do 2001 r. o 7,14% w przypadku przyjazdów ogółem, 26,09% krótkookresowych, natomiast wzrost o 15,79% długookresowych. W latach 2001 – 2005 pojawił się znaczny spadek liczby turystów z 4,2 mln w 2001 r. do 2,4 mln w 2005 r., a potem nastąpił wzrost do 3,9 mln w 2010 r. Pod względem przyjazdów długookresowych najmniej turystów było w 2004 r. – 1,3 mln, a krótkookresowych w 2005 r. – 1 mln. Najwięcej turystów na dłuższej przyjechało w 2010 r. – 2,2 mln, a na krócej w 2001 r. – 2,3 mln.

Liczba turystów krajowych przyjeżdżających do miejscowości położonych na terenie obu regionów nadmorskich w 2010 r. stanowiła 24,78% łącznej liczby wizyt we wszystkich polskich województwach. W przypadku podróży długookresowych wskaźnik ten wynosił aż 34,31%, natomiast krótkookresowych – 18,32%.

Coraz więcej turystów krajowych przyjeżdża do miejscowości położonych na terenie dwóch analizowanych regionów nadmorskich w Polsce na dłużej niż 5 dni. W czasie pobytu korzystają oni również z innych rodzajów turystyki, np. krajoznawczej, sportowej, leczniczej, kulturalnej, itp., przemieszczając się w obrębie odwiedzanego obszaru i generując zapotrzebowanie na przewozy.

Według badań Instytutu Turystyki w Warszawie [13], prowadzonych w ostatnich latach, osobami najczęściej przyjeżdżającymi do województwa zachodniopomorskiego są jego mieszkańcy oraz turyści z województw wielkopolskiego i dolnośląskiego. Natomiast zaobserwowano niewielki udział turystów z województw wschodniej Polski (podlaskiego, lubelskiego, podkarpackiego) oraz warmińsko-mazurskiego, świętokrzyskiego i opolskiego. W przypadku przyjazdów krótkookresowych większość turystów spoza województwa stanowią mieszkańcy województw sąsiadujących z zachodniopomorskim. Do województwa pomorskiego przyjeżdżają głównie, poza jego mieszkańcami, turyści z województw kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego, a najrzadziej z województw lubuskiego, opolskiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego.

Turyści zagraniczni przybywający do województw zachodniopomorskiego i pomorskiego kreują ruch turystyczny zagraniczny przyjazdowy w polskich regionach nadmorskich. Przyjazdy turystów zagranicznych (z co najmniej jednym noclegiem) do miejscowości położonych na terenie województw zachodniopomorskiego i pomorskiego w latach 2001 – 2010 przedstawiono na rysunku 4. W obu województwach w 2010 r. nastąpił wzrost liczby turystów zagranicznych w stosunku do 2001 r., ale w województwie zachodniopomorskim znacznie większy, bo o 100%, natomiast w pomorskim o 12,5%. W latach 2009 – 2010 liczba turystów zagranicznych przyjeżdżających do województwa zachodniopomorskiego była znacznie wyższa niż w pomorskim. We wcześniejszych latach różnice były mniejsze.

Rys. 4. Przyjazdy turystów zagranicznych do miejscowości położonych na terenie województw zachodniopomorskiego i pomorskiego w latach 2001 – 2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [1, 9]

Turyści przyjeżdżający do regionów nadmorskich, korzystający z noclegów w obiektach zbiorowego oraz indywidualnego zakwaterowania ponoszą wydatki związane ze swoimi podróżami. Generują oni zapotrzebowanie na różnego typu usługi, w tym transportowe.

Według badań Instytutu Turystyki w Warszawie [1] wydatki poniesione na transport przez turystów zagranicznych przyjeżdżających do Polski w 2010 r. stanowiły 11,5% ogólnych wydatków (wydatki na noclegi – 16,6%, na wyżywienie – 15,1%). Dla porównania w 2006 r. udział wydatków na transport wynosił aż 24,1%.

4. ZAPOTRZEBOWANIE NA PRZEWOZY TURYSTYCZNE W REGIONACH NADMORSKICH W POLSCE

Turysta wybierając środek transportu do przemieszczania się w trakcie swojej podróży stosuje różne kryteria. Oprócz aspektów finansowych, technicznych, bezpieczeństwa, bardzo istotna jest tzw. dostępność komunikacyjna regionu, do którego planowana jest podróż.

Dostępność komunikacyjna to nie tylko siatka dostępnych połączeń komunikacyjnych wewnątrz i na zewnątrz regionu, ale także ogół urządzeń niezbędnych do działalności transportowej na danym obszarze, czyli tzw. baza komunikacyjna turystyki, na którą składają się między innymi szlaki komunikacyjne, dworce, przystanki, parkingi, ścieżki i szlaki turystyczne [12, s. 166].

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się względnie dobrą dostępnością komunikacyjną. Ze względu na położenie geograficzne jest trudniej dostępne dla mieszkańców centralnej i południowo-wschodniej Polski niż dla turystów z Niemiec i Skandynawii. Ze Szczecina bliżej jest do europejskich stolic niż do stolicy Polski (do Berlina około 130 km, Kopenhagi około 274 km, Sztokholmu około 454 km). Natomiast województwo pomorskie jest łatwiej dostępne dla mieszkańców centralnej Polski oraz turystów z Rosji [5, s. 619].

W tabeli 2 przedstawiono charakterystykę turystów zagranicznych najczęściej odwiedzających miejscowości położone na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2010 r.

Tab. 2. Charakterystyka turystów zagranicznych najczęściej odwiedzających województwo zachodniopomorskie w 2010 r.

Wyszczególnienie	Niemcy	Dania	Szwecja	Holandia	Wielka Brytania	
Udział turystów z danego kraju w ogólnej liczbie turystów zagranicznych korzystających z obiektów zbiorowego zakwaterowania w województwie zachodniopomorskim	74,13%	8,98%	3,63%	1,51%	1,15%	
Udział turystów przyjeżdżających do województwa zachodniopomorskiego w ogólnej liczbie przyjazdów turystów zagranicznych do Polski	28,90% (I miejsce w kraju)	2,90% (VIII miejsce w kraju)	3,40% (VI miejsce w kraju)	32,70% (I miejsce w kraju)	1,90% (XI miejsce w kraju)	
Rodzaje środków transportu wykorzystywane w podróży do Polski w celach turystycznych	samochód	68,80%	1,80%	1,40%	51,40%	8,70%
	samolot	9,60%	97,90%	97,20%	34,60%	87,70%
	prom	0,60%	0,20%	1,00%	0,00%	0,50%
	pojazd ciężarowy	10,60%	0,10%	0,10%	12,50%	1,30%
	autokar	10,30%	0,00%	0,30%	1,50%	1,80%
	inne	0,10%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Preferowany środek transportu w podróży do Polski w celach turystycznych	Samochód	Samolot	Samolot	Samochód	Samolot	

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [1, 11]

Mieszkańcy pięciu krajów europejskich (Niemcy, Dania, Szwecja, Holandia, Wielka Brytania) stanowili łącznie 89,39% wszystkich turystów zagranicznych korzystających z obiektów zbiorowego zakwaterowania na jego obszarze. Zdecydowanie przeważali turyści niemieccy, których do województwa zachodniopomorskiego przyjechało najwięcej – 28,90% wszystkich Niemców przyjeżdżających do Polski. Preferowanym przez nich środkiem transportu był samochód, w następnej kolejności pojazd ciężarowy, autokar i samolot. Turyści ze Skandynawii głównie podróżowali do Polski transportem lotniczym, rzadziej drogowym i morskim. W 2010 r. przyjechało ich do województwa zachodniopomorskiego znacznie mniej niż w latach wcześniejszych. Dla porównania w 2008 r. było 28% wszystkich Szwedów i aż 42,80% Duńczyków podróżujących do Polski [4, s. 607]. Ze względu na niezbyt dogodne połączenie lotnicze z regionem², podróżowali oni samochodem i promem (1,80% turystów z Danii wybrało samochód, 1% Szwedów – prom). Udział mieszkańców Holandii w liczbie turystów zagranicznych nocujących w obiektach zbiorowego zakwaterowania w województwie zachodniopomorskim nie był wysoki, bo tylko 1,51%, ale ponad 32% Holendrów przyjeżdżających do Polski było w tym regionie. Ponad połowa z nich podróżowała samochodem, a prawie 35% samolotem. Turyści z Wielkiej Brytanii, podobnie jak Duńczycy i Szwedzi preferowali samolot jako środek transportu wykorzystywany w podróży do Polski, ale tylko 1,90% przyjechało do województwa zachodniopomorskiego.

Ruch turystyczny zagraniczny przyjazdowy w województwie zachodniopomorskim generował głównie popyt na przewozy transportem drogowym i lotniczym. Zaobserwowano znikomy udział przewozów promowych, które jeszcze w 2008 r. stanowiły jeden z głównych sposobów podróży do Polski turystów skandynawskich. Pomimo tego wykorzystanie potencjału Bazy Promów Morskich w Świnoujściu przez zachodniopomorskie przedsiębiorstwa promowe (Unity Line Sp. z o. o. i PŻB SA) w 2008 r. sięgało tylko 29% w obsłudze samochodów i autobusów, a 19% – pasażerów [1, s. 797].

W tabeli 3 przedstawiono charakterystykę turystów zagranicznych najczęściej odwiedzających miejscowości położone na terenie województwa pomorskiego w 2010 r.

Mieszkańcy pięciu krajów (Niemcy, Wielka Brytania, Szwecja, Rosja, Norwegia) stanowili 72,5% turystów zagranicznych korzystających z obiektów zbiorowego zakwaterowania w tym regionie. Procentowy udział Niemców był dwa razy mniejszy niż w drugim analizowanym województwie nadmorskim. Do województwa pomorskiego przyjechało aż 17% wszystkich Brytyjczyków przyjeżdżających do Polski, było to II miejsce w kraju (więcej tylko w województwie małopolskim). W swoich podróżach preferowali głównie transport lotniczy. Samolot jako preferowany środek transportu wskazali również Szwedzi, których przyjechało znacznie więcej do województwa pomorskiego niż zachodniopomorskiego, bo aż 21,70% wszystkich przyjeżdżających do Polski. Więcej było tylko w województwie mazowieckim. Turyści z Rosji, których do województwa pomorskiego przyjechało 13,90% wszystkich Rosjan będących w Polsce w celach turystycznych, podróżowali głównie samochodem. Dwa razy mniej wybrało autokar jako preferowany środek transportu. Udział mieszkańców Norwegii w liczbie turystów zagranicznych nocujących w obiektach zbiorowego zakwaterowania w województwie pomorskim wynosił 5,70%. Niemal 24% wszystkich Norwegów przyjeżdżających do Polski było w tym regionie (więcej tylko w województwie małopolskim). Większość z nich podróżowała samolotem. Do województwa przyjechał też spory odsetek turystów z Irlandii (22,20%) i Danii (19,40%), podróżując głównie samolotem. Kraje te nie zostały ujęte w tabeli 3 ze względu na niższy ich udział w ogólnej liczbie turystów zagranicznych korzystających z obiektów zbiorowego zakwaterowania w województwie pomorskim.

Ruch turystyczny zagraniczny przyjazdowy w województwie pomorskim generował głównie popyt na przewozy transportem lotniczym i drogowym. Z obu regionów nadmorskich jest to województwo o lepszej dostępności lotniczej.

² Udział przewozów pasażerskich Portu Lotniczego Szczecin – Goleniów wynosi około 1% wszystkich portów lotniczych w Polsce [7, s. 756].

W Porcie Lotniczym Gdańsk w 2010 r. ruch pasażerski był ponad dziesięciokrotnie większy niż w Porcie Lotniczym Szczecin – Goleniów [8, s. 197]. Turystom zagranicznym podróżującym do regionów nadmorskich w Polsce transport lotniczy ułatwia szybkie dotarcie do miejsca docelowego. Jednak są oni zmuszeni do wybrania innego środka transportu w celu poruszania się w obrębie odwiedzanego regionu.

Tab.3. Charakterystyka turystów zagranicznych najczęściej odwiedzających województwo pomorskie w 2010 r.

Wyszczególnienie	Niemcy	Wielka Brytania	Szwecja	Rosja	Norwegia	
Udział turystów z danego kraju w ogólnej liczbie turystów zagranicznych korzystających z obiektów zbiorowego zakwaterowania w województwie pomorskim	37,40%	6,90%	6,70%	5,80%	5,70%	
Udział turystów przyjeżdżających do województwa pomorskiego w ogólnej liczbie przyjazdów turystów zagranicznych do Polski	5,50% (VII miejsce w kraju)	17,00% (II miejsce w kraju)	21,70% (II miejsce w kraju)	13,90% (III miejsce w kraju)	23,90% (II miejsce w kraju)	
Rodzaje środków transportu wykorzystywane w podróży do Polski w celach turystycznych	samochód	68,80%	8,70%	1,40%	41,00%	1,60%
	samolot	9,60%	87,70%	97,20%	12,20%	97,90%
	prom	0,60%	0,50%	1,00%	1,90%	0,50%
	pojazd ciężarowy	10,60%	1,30%	0,10%	24,80%	0,00%
	autokar	10,30%	1,80%	0,30%	19,30%	0,00%
inne	0,10%	0,00%	0,00%	0,80%	0,00%	
Preferowany środek transportu w podróży do Polski w celach turystycznych	Samochód	Samolot	Samolot	Samochód	Samolot	

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [1, 10]

Dla porównania w tabeli 4 podano środki transportu najczęściej wybierane przez polskich turystów w ich krajowych podróżach krótkookresowych i długookresowych w latach 2009 – 2010.

Tab. 4. Środki transportu wykorzystywane podczas krajowych podróży krótkookresowych i długookresowych w latach 2009 – 2010 (w %)

Środek transportu	Podróż krótkookresowa (2 – 4 dni)		Podróż długookresowa (co najmniej 5 dni)	
	2009 r.	2010 r.	2009 r.	2010 r.
Samochód osobowy	71	70	67	70
Inny samochód	1	1	1	2
Pociąg	14	13	19	17
Kursowy autobus	8	9	6	6
Komunikacja podmiejska	-	-	-	-
Autokar	5	6	6	4
Inny	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [6, 13]

Środkiem transportu zdecydowanie preferowanym przez Polaków jest samochód osobowy, a następnie pociąg. Zapotrzebowanie na przewozy turystyczne tymi środkami transportu jest generowane przez krajowy ruch turystyczny.

5. WNIOSKI

1. Liczba turystów krajowych przyjeżdżających do miejscowości położonych na terenie obu regionów nadmorskich stanowi około 25% łącznej liczby wizyt we wszystkich polskich województwach. W przypadku podróży długookresowych wskaźnik ten wynosi nawet 35%.
2. Coraz więcej turystów krajowych przyjeżdża do miejscowości położonych na terenie regionów nadmorskich w Polsce na dłużej niż 5 dni. W czasie pobytu korzystają oni również z innych rodzajów turystyki, np. krajoznawczej, sportowej, leczniczej, kulturalnej, itp., przemierzając się w obrębie odwiedzanego obszaru i generując zapotrzebowanie na usługi transportowe.
3. Do województwa pomorskiego przyjeżdża więcej turystów krajowych niż do drugiego z polskich regionów nadmorskich. Zależność tę zaobserwowano zarówno pod względem przyjazdów ogółem, jak i długookresowych oraz krótkookresowych.

4. Turystami najczęściej przyjeżdżającymi do województwa zachodniopomorskiego są jego mieszkańcy oraz turyści z województw wielkopolskiego i dolnośląskiego. Do województwa pomorskiego przyjeżdżają głównie, poza jego mieszkańcami, turyści z województw kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego, a najrzadziej z województw lubuskiego, opolskiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego. Turyści krajowi podczas swoich podróży najczęściej korzystają z samochodu osobowego niezależnie od długości podróży. Generuje to zapotrzebowanie na usługi w zakresie obsługi tego środka transportu. W przypadku podróży dłuższych niż 5 dni, średnio co szósty krajowy turysta podróżuje pociągiem, a co szesnasty kursowym autobusem.
5. Krajowy ruch turystyczny generuje popyt na przewozy transportem drogowym i kolejowym. Środkiem transportu zdecydowanie preferowanym przez Polaków jest samochód osobowy, a następnie pociąg.
6. Ruch turystyczny zagraniczny przyjazdowy w obu regionach nadmorskich obecnie generuje głównie popyt na przewozy transportem drogowym i lotniczym. W województwie zachodniopomorskim przeważa drogowy, który jest preferowany przez największą grupę turystów zagranicznych, czyli Niemców. Natomiast województwo pomorskie ma lepszą dostępność lotniczą, stąd przeważa zapotrzebowanie na usługi transportu lotniczego. Turystom zagranicznym podróżującym do regionów nadmorskich w Polsce transport lotniczy ułatwia szybkie dotarcie do miejsca docelowego. Jednak są oni zmuszeni do wybrania innego środka transportu w celu poruszania się w obrębie odwiedzanego regionu.
7. Turyści niemieccy, których przyjeżdża najwięcej (do województwa zachodniopomorskiego pięć razy więcej niż do pomorskiego), najczęściej przemieszczają się samochodami. Poza tym Niemcy, odwiedzając polskie regiony nadmorskie w celach turystycznych, korzystają z przejazdów autokarowych i transportu lotniczego.
8. Goście z północnej części Europy najczęściej przyjeżdżają do Polski za pośrednictwem transportu lotniczego, generując w ten sposób zapotrzebowanie na tego typu przewozy turystyczne. Do województwa pomorskiego w ostatnich dwóch latach przyjeżdża ich znacznie więcej niż do drugiego z regionów nadmorskich. Do 2008 r. sytuacja była odwrotna i podróżowali głównie promami.

6. BIBLIOGRAFIA

- [1] Bartoszewicz W., Skalska T.: *Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2009 r., 2010 r.*, Instytut Turystyki Sp. z o. o., Warszawa 2010, 2011
- [2] Christowa Cz., Węgrzyn-Grześkowiak A.: *Analiza przewozów promowych w basenie Morza Bałtyckiego ze szczególnym uwzględnieniem autostrady morskiej Świnoujście – Ystad jako elementu Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Północ – Południe CETC ROUTE 65*, [w:] *System transportowy regionu zachodniopomorskiego. Ocena stanu*, monografia pod redakcją naukową Cz. Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010
- [3] Gaworecki W. W.: *Turystyka*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2010
- [4] Hącia E.: *Analiza funkcji turystycznej regionu zachodniopomorskiego jako generatora zapotrzebowania na przewozy*, [w:] *System transportowy regionu zachodniopomorskiego. Ocena stanu*, monografia pod redakcją naukową Cz. Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010
- [5] Hącia E.: *Funkcja turystyczna jako generator zapotrzebowania na usługi transportowe w regionach nadmorskich w Polsce*, *Logistyka*, 5/2011
- [6] Łaciak J.: *Krajowe i zagraniczne wyjazdy Polaków w 2009 r., 2010 r.*, Instytut Turystyki Sp. z o. o., Warszawa 2010, 2011
- [7] Marciszewska E., Hoszman A., Zagrajek P.: *Analiza przewozów pasażerskich i towarowych w Porcie Lotniczym Szczecin – Goleniów w relacjach krajowych i zagranicznych*, [w:] *System transportowy regionu zachodniopomorskiego. Ocena stanu*, monografia pod redakcją naukową Cz. Christowej, Wyd. Naukowe Akademii Morskiej, Szczecin 2010
- [8] *Transport – wyniki działalności w 2010 r.*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2011
- [9] *Turystyka polska. Układ regionalny*, Instytut Turystyki Sp. z o.o., Warszawa 2004, 2006, 2009
- [10] *Turystyka w województwie pomorskim w 2010 r.*, Urząd Statystyczny w Gdańsku, Gdańsk 2011
- [11] *Turystyka w województwie zachodniopomorskim w 2010 r.*, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2011
- [12] *Turystyka*, pod redakcją naukową W. Kurka, PWN, Warszawa 2008
- [13] www.intur.com.pl